

Wat we weten uit de gedragswetenschappen: procedurele rechtvaardigheid

mr. drs. D.A. Verburg

PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID V

Onderscheid:

- Procedurele rechtvaardigheid (waar we het nu over hebben)
- Verdelende of distributieve rechtvaardigheid (waar ongeveer de hele studie rechten over gaat; waar de jurist als eerste aan denkt bij "rechtvaardigheid")

PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID VI

Factoren die van invloed zijn: na afloop van de behandeling kunnen partijen zeggen:

- ik ben met respect behandeld ("respect"),
- ik kon zeggen wat ik van belang vond en de ambtenaar schonk daar gepaste aandacht aan ("voice" en "due consideration"),
- mij was duidelijk hoe de procedure zou verlopen en wat er in het kader van deze procedure mogelijk was ("explanation"),
- ik had direct contact met de ambtenaar("interpersonal contact").

PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID VII

Herstel van vertrouwen als doel (= bezwaar of klacht is signaal dat het even niet goed zit met vertrouwen in "mijn" overheid)

Wat doe je hiermee als ambtenaar?

Uitstapje naar procedure bij rechter

PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID VIII

Belangrijk punt om te onthouden: het gaat niet tot de bodem....

Ambtenaren trainen om veel aandacht te geven aan procedurele rechtvaardigheid, prima

En toch.... morgen kom je in de situatie waarbij dat allemaal niet meer helpt (de anarchist, de overheidshater, de chaoticus, noem het maar); dan sterke knieën & periscope down

PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID IX

Wat neem je mee naar huis?

Impliciet, maar dat maken we nu expliciet. Onderscheid vier gespreksvelden:

- I. de gesteldheid waarmee iemand binnenkomt
- II. de beleving van de interactie met de ambtenaar
- III. de evaluatie daarvan als "eerlijk"/"rechtvaardig"
- IV. de resultaten

PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID X

Wat neem je mee naar huis?

I. de gesteldheid waarmee iemand binnenkomt

⇒ onzekerheid, onveiligheid: leidt tot extra gevoeligheid voor "eerlijk" behandeld worden

PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID XI

Wat neem je mee naar huis?

II. de beleving van de interactie met de ambtenaar

- ⇒ wordt in hoge mate bepaald door genoemde factoren (respect, voice, due consideration, explanation, interpersonal contact), maar niet keurig op een rijtje
- ⇒ kern: word ik serieus genomen of ben ik maar een nummer?

PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID XII

Wat neem je mee naar huis?

III. de evaluatie daarvan als "eerlijk"/"rechtvaardig"

⇒ Let op: dit is niet al te rationeel, maar een hot cognition

PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID XIII

Wat neem je mee naar huis?

IV. de resultaten

- ⇒ mensen zullen tevredener zijn over de interactie met de ambtenaar, zullen zich coöperatiever in de procedure opstellen, zullen meer vertrouwen in ambtenaar hebben en meer bereid zijn haar/zijn beslissing te aanvaarden (en dus bijv. minder geneigd beroep in te stellen) en er naar te leven; zullen het gezag/de gezaghebbendheid van die ambtenaar hoger achten

PROCEDURELE RECHTVAARDIGHEID XIV

Deze masterclass werd met plezier verzorgd door

André Verburg
rechtbank Midden-Nederland
Universiteit Utrecht